

[Práce a mzda \(/\)](#), [Odborná způsobilost \(/kategorie/odborna-zpusobilost\)](#).

Tři novinky v BOZP, o kterých se příliš neví - 1. část (/clanky/tri-novinky-v-bozp-o-kterych-se-prilis-nevi-1-cast)

[ODBORNÁ ZPŮSOBILOST \(/KATEGORIE/ODBORNA-ZPUSOBILOST\)](#).

Tři novinky v BOZP, o kterých se příliš neví - 1. část

Kvalifikace

10. 6. 2021

[doc. RNDr. Mgr. Petr A. Skřehot, Ph.D.,](#) [\(/autori/doc-rndr-mgr-petr-skrehot-phd-](#)
[MSc., dr. h. c.](#) [msc-dr-h-c\)](#)

O novinkách v oblasti BOZP se můžeme pravidelně dočítat nejen v tomto časopise, ale také se je dozvídat na nejrůznějších vzdělávacích akcích, seminářích či diskusních fórech. Ačkoli bylo těchto informací v poslední době poměrně dost, přesto se některé zajímavé novinky do všeobecného povědomí doposud příliš nedostaly. Lépe řečeno je patrně zaregistrovali pouze ti „bezpečáci“, kteří se o tu či onu oblast zajímají detailněji.

Hlubavému čtenáři se nejspíš v tento moment vloudí na mysl všetečná otázka, co že to mám vlastně na mysli? Má odpověď bude ale poněkud šalamounská: kvalifikace – školy

– šatny. Pokud Vás takto laděná odpověď neuspokojila, v což i doufám, pak se začtete do následujících řádek. V tomto článku se věnuji prvnímu z uvedených témat, a to kvalifikaci.

Vzdělávání jako základ znalostní společnosti

První novinkou, o kterou bych se rád s čtenáři časopisu BHP podělil, se týká profesního vzdělávání osob působících v BOZP. Určitě nikdo rozumný dnes ani na okamžik nezapochybuje o potřebě průběžně se vzdělávat. Platí to prakticky ve všech oborech lidské činnosti, které jsou založeny na znalostech. BOZP tedy nevyjímaje. Možná si čtenáři v tomto ohledu vzpomenou na můj rozhovor otištěný v BHP č. 2/2021, v němž jsem se zamýšlel nad stávající úrovní vzdělávání v oboru BOZP. Přimlouval jsem se za to, aby vznikl určitý systém celoživotního vzdělávání „bezpečáků“, který by umožňoval těmto lidem průběžně získávat nové poznatky nebo si prohlubovat znalosti již nabyté. BOZP je obor velmi živý – právní předpisy a technické normy se neustále mění, přibývá informací o nových rizicích, jakož i o možnostech ochrany zdraví zaměstnanců před jejich účinky, řeší se nejrůznější kasuistiky, analyzují judikáty atd. atd. Je toho opravdu hodně, co by měl každý dobrý „bezpečák“ znát, co by měl sledovat a průběžně se učit. Agenda BOZP totiž není jako jízda autem po silnici, pro kterou řidiči v podstatě stačí pouze se naučit pravidla silničního provozu a osvojit si základní jízdní dovednosti. Práce „bezpečáka“ rozhodně nepatří ani mezi běžná povolání, nýbrž je to výzva, v níž mohou bezesporu uspět jen ti nejschopnější.

Ve svém rozhovoru jsem se zmiňoval také o tom, že se mi příliš nezamlouvá dnešní stav, kdy po složení zkoušky z odborné způsobilosti v prevenci rizik u řady „bezpečáků“ nastává, z pohledu dalšího vzdělávání, jakési „mrtvé období“. Během něho totiž tito lidé fungují s pocitem sebeuspokojení, že už vše znají a nemusejí se dále vzdělávat. Navíc ověření jejich teoretických znalostí nastane až za dalších pět let, tak proč se zbytečně namáhat. Toto ale není myšlení hodné 21. století. Všichni, bez ohledu na věk, by si měli uvědomit, že jedinou alternativou osobního i celospolečenského úspěchu bude v blízké budoucnosti jediné takzvaná **znalostní společnost**. Podle výkladového slovníku Národního pedagogického institutu ČR představuje *znalostní společnost mezinárodně uznávanou a prosazovanou koncepci, podle níž další rozvoj a zdokonalování společnosti musí být podporováno tím, že se všichni lidé v průběhu života vzdělávají; celoživotní učení se tak nutně stává nedílnou součástí způsobu života každého člověka*. Zde si dovolím zdůraznit to slovo KAŽDÉHO.

Už nějaký čas vedeme v ZÚBOZ v rámci našeho výzkumu¹⁾ seriózní intenzivní debatu o proměně světa práce v horizontu 20 až 30 let, s čímž souvisí také otázka, jaká bude asi role „bezpečáků“ ve znalostní společnosti. S širším uplatněním robotizace a digitalizace se nepochybně dostaneme do stavu, kdy na některých pracovištích nebudou pracovat buď žádní lidé, anebo jen jejich naprosté minimum. V takovém pracovním systému ovšem nebude mnoho příležitostí pro vznik pracovních úrazů, a tudíž klasický „bezpečák“ formátu *drába obcházejícího pracoviště a nadávajícího lidem, že nepoužívají OOPP*, již nebude zapotřebí. Ovšem i v budoucnosti budou lidé nějak pracovat a žít se a na tomto faktu nic nezmění ani „totální“ robotizace. Robotizace „pouze“ změní charakter práce vykonávané lidmi,

a tedy i rizika z ní vyplývající. Bezpečáci–drábové se stanou minulostí; avšak bezpečáci jako takoví budou zapotřebí stále. Nepochybně to ale budou lidé z „jiného těsta“ než dnes. Bude se spíše jednat o „best practise manažery“, tedy o vysoce kvalifikované odborníky orientující se v rozličném spektru oborů a disciplín, kteří budou odbornými poradci zejména vedoucích pracovníků na všech stupních řízení. Navíc se dá očekávat, že vlivem změn ve světě práce bude spíše než bezpečnost práce v popředí zájmu aplikovaná ergonomie, v níž se budou muset „bezpečáci“ dobře orientovat.

Naprostou nezbytností znalostní společnosti bude průběžné prohlubování kvalifikace všech pracovníků, „bezpečáky“ nevyjímaje. Ovšem systém celoživotního profesního vzdělávání v BOZP je, dle mého názoru, zapotřebí již dnes. Neznalost totiž ruku v ruce vždy vede pouze k nekvalitní práci, což se v BOZP kupříkladu projevuje typickým nešvarem, jakým je neaktualizovaná firemní dokumentace BOZP. Ještě horší pak je, když podle takovéto dokumentace nějaký „bezpečák“ provádí i školení zaměstnanců o BOZP. V současnosti ale neexistuje žádný právní předpis, který by stanovoval v oblasti BOZP kritéria a požadavky na průběžné vzdělávání „bezpečáků“, a tudíž neexistuje ani ucelený koncept takového vzdělávacího systému. Jsem toho názoru, že pokud by měl systém celoživotního vzdělávání za stávajících podmínek fungovat bez opory v legislativě, musel by být založen jednak na dobrovolnosti a ochotě „bezpečáků“ se systematicky průběžně vzdělávat (a sbírat přitom určitý počet kreditů za rok) a jednak na dohodě mezi subjekty, které vzdělávání v oblasti BOZP poskytují (ty by za absolvované vzdělávací aktivity udílely absolventům určitý počet kreditů – např. 1 kredit za 1 hodinu školení). Předmětem takové dohody by ovšem muselo být i to, jaký počet kreditů by měl „bezpečák“ za rok

nasbírat, a také co by za splnění tohoto cíle vlastně získal, aby měl motivaci takto se vzdělávat. Tato debata ovšem zatím ani nezačala, natož aby se na toto téma našla širší shoda, takže výše uvedené představuje jen mou úvahu o možnostech.

Kvalifikační úrovně v BOZP

System celoživotního vzdělávání byl měl v rámci udržování a prohlubování odborné kvalifikace „bezpečáků“ plnit fakultativní roli a nikoli tedy roli obligatorní, která je založena na požadavcích stanovených právními předpisy. S ohledem na svou povahu a účel by se měl navíc vztahovat nejen na osoby odborně způsobilé v prevenci rizik, ale též na osoby s jinou kvalifikací, pakliže se tyto problematice bezpečnosti a ochrany zdraví profesně věnují. Například může jít o manažery nebo akademické pracovníky, kteří v dané oblasti aktivně působí (tj. organizují práci „bezpečákům“ nebo je vzdělávají či odborně vychovávají). Takových profesí a odborností nesporně existuje celá řada, avšak jejich ucelený přehled schází.

S kolektivem odborníků ze Znaleckého ústavu bezpečnosti a ochrany zdraví jsme se proto pokusili sestavit alespoň jejich základní přehled. Pro lepší přehled jsme v rámci BOZP navrhli systém deseti kvalifikačních úrovní, k nimž jsme postupně přiřadili jednotlivé odbornosti a úrovně formálního vzdělání, které se v aplikační praxi vyskytují (resp. mají k BOZP určitý faktický vztah). Nejedná se pochopitelně o výčet vyčerpávající a jsem si plně vědom toho, že ne každý bude s námi zvoleným

přístupem souhlasit. Pro vytvoření tohoto konceptu jsme ovšem vycházeli jak z platných právních předpisů stanovujících konkrétní požadavky na minimální stupeň formálního vzdělání a praxi pro danou odbornost, tak i z kvalifikačních úrovní definovaných v Národní soustavě kvalifikací (NSK) a v Evropském rámci kvalifikací (EQF). Výsledná tabulka (viz níže) tak popisuje vertikální kvalifikační linii, kdežto dílčí požadavky na průběžné vzdělávání vhodné pro jednotlivé kvalifikační úrovně v BOZP (které doposud stanoveny nejsou) by měly představovat linii horizontální. Do systému celoživotního vzdělávání v oboru BOZP by měly být z principu zahrnuty především profese na úrovni 5. Avšak i osoby s kvalifikační úrovní vyšší, kteří vykonávají činnosti na úseku prevence rizik včetně poradenství, vzdělávací nebo znalecké činnosti, by se v rámci tohoto systému měly taktéž průběžně vzdělávat. Dosažené akademické či profesní vzdělání, vědecká nebo pedagogická hodnota ba ani status soudního znalce totiž nejsou zárukou toho, že dotyčný člověk je opravdu dobrým „bezpečákem“. Ostatně i osoby odborně způsobilé v prevenci rizik jsou povinny se každých 5 let podrobovat periodické zkoušce, aby si tuto svou kvalifikaci udrželi. A to platí bez výjimky, což je dobře (byť k nelibosti některých soudních znalců, kteří žijí v dojmu, že chytřejších není).

Tabulka 1: Systém kvalifikačních úrovní v BOZP

Úroveň
v

Podúroveň

Název odbornosti

Ekvivalentní
kvalifikační

Požadavek na vzdělání a praxi

BOZP		úroveň dle NSK	Požadavek na minimální stupeň (formálního) vzdělání	Požadavek na praxi	
1	A	Technik pro práce ve výškách a nad volnou hloubkou	3	základní vzdělání	není
	B	Pracovník bezpečnostní služby	3	střední vzdělání s maturitní zkouškou + osvědčení o odborné kvalifikaci	není
	C	Preventista požární ochrany	4	střední vzdělání s výučním listem	není
	D	Preventista BOZP	4	střední vzdělání s výučním listem	1 rok praxe
2	A	Instruktor pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou	4	základní vzdělání + technik pro práce ve výškách a nad volnou hloubkou	3 roky praxe (při vykonávání prací ve výškách a nad volnou hloubkou)
	B	Technik BOZP / Chemický technik BOZP	4	střední vzdělání s výučním listem	není

	C	Bezpečnostní pracovník	4	střední vzdělání s maturitní zkouškou	není
	D	Odborný znalec bezpečnosti práce a prevence rizik v oblasti provozu manipulačních vozíků	5	střední vzdělání s maturitní zkouškou, resp. vysokoškolské vzdělání Bc. + platný řidičský průkaz min. skupiny B nebo T	5 roků praxe, resp. 3 roky praxe (v oboru manipulačních vozíků)
3	A	Personalista	5	střední vzdělání s maturitní zkouškou	není
	B	Specialista v ergonomii	5	střední vzdělání s maturitní zkouškou	není
	C	Stavbyvedoucí	5	střední vzdělání s maturitní zkouškou stavebního zaměření + oprávnění podle <u>stavebního zákona ((predpisy/1832006-sb).</u> uděleném ČKAIT nebo ČKA	3 roky praxe (při provádění staveb)
	D	OZO pro nakládání s NCHLaS třídy Acute Tox. kategorie 1 a 2	5	střední vzdělání s maturitní zkouškou, resp. vysokoškolské vzdělání Bc. nebo Mgr. v závislosti na oboru studia	není specifikováno, resp. není

4	A	BBA, BSc., LL.B., B.A., BPA se zaměřením na BOZP, resp. v oboru příbuzném	5	střední vzdělání s maturitní zkouškou	dle požadavků dané VŠ
	B	DiS. se zaměřením na BOZP, resp. v oboru příbuzném	5	střední vzdělání s maturitní zkouškou	netýká se
	C	Bc. se zaměřením na BOZP, resp. v oboru příbuzném	6	střední vzdělání s maturitní zkouškou	netýká se
5	A	Technik PO	5	střední vzdělání s maturitní zkouškou	není
	B	OZO v požární ochraně	6	střední vzdělání s maturitní zkouškou	není
	C	OZO v prevenci rizik v BOZP	6	střední vzdělání s maturitní zkouškou, resp. vysokoškolské vzdělání Bc.	3 roky praxe, resp. 1 rok praxe
	D	OZO k činnostem koordinátora BOZP na staveništi	6	střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání technického zaměření, resp.	3 roky praxe, resp. 1 rok praxe

				vysokoškolské vzdělání Bc. technického/stavebního zaměření	
6	A	MBA, LL.M., MSc., MPA, M.A. se zaměřením na BOZP, resp. v oboru příbuzném	6	vysokoškolské vzdělání Bc., resp. střední vzdělání s maturitní zkouškou + manažerská praxe	dle požadavků dané VŠ
	B	Manažer BOZP	7	střední vzdělání s maturitní zkouškou, resp. vysokoškolské vzdělání Bc. + OZO v prevenci rizik v BOZP	3 roky praxe, resp. 2 roky praxe
	C	Auditor systému řízení BOZP	7	střední vzdělání s maturitní zkouškou + Manažer BOZP	5 roků praxe z toho nejméně 2 roky v BOZP
7	A	Mgr. se zaměřením na BOZP, resp. v oboru příbuzném	7	střední vzdělání s maturitní zkouškou	netýká se
	B	Navazující Mgr. (NMgr.) se zaměřením na BOZP, resp. v oboru příbuzném	7	vysokoškolské vzdělání Bc.	netýká se
	C	DBA, DPA, LL.D., DSc se	7	vysokoškolské vzdělání Mgr./NMgr.	dle požadavků dané

		zaměřením na BOZP, resp. v oboru příbuzném		+ MBA, LL.M., MPA nebo MSc.	VŠ
8	A	dr.h.c. in disciplinae salus laborem	7	vysokoškolské vzdělání Bc. + evaluační řízení	dle požadavků ZÚBOZ
	B	Soudní znalec v oboru bezpečnost práce a ergonomie	7	vysokoškolské vzdělání Bc. + zkouška dle zákona č. <u>254/2019</u> <u>Sb. (/predpisy/2542019-sb).</u>	5 roků praxe
9	A	Doktor v oboru se zaměřením na BOZP, resp. v oboru příbuzném (tzv. malý doktorát - JUDr., RNDr., PhDr. atd.)	7	vysokoškolské vzdělání Mgr./NMgr.	dle požadavků dané VŠ pro rigorózní řízení
	B	Philosophiae doctor v oboru se zaměřením na BOZP, resp. v oboru příbuzném (tzv. velký doktorát - Ph.D.)	8	vysokoškolské vzdělání Mgr./NMgr.	netýká se
10	A	Docent v oboru BOZP, resp. v oboru příbuzném	8	vysokoškolské vzdělání Ph.D.	dle požadavků dané VŠ pro habilitační řízení (min. 3 roky po získání titulu Ph.D.)

B	Profesor v oboru BOZP, resp. v oboru příbuzném	8	vysokoškolské vzdělání Ph.D.	dle požadavků dané VŠ pro řízení jmenování profesorem (min. 5 roků po získání titulu Doc.)
C	Doktor věd se zaměřením na BOZP, resp. v oboru příbuzném	8	vysokoškolské vzdělání Ph.D.	dle požadavků AV ČR pro řízení o udělení titulu doktor věd

MBA studium se zaměřením na bezpečnost

Do výše uvedeného systému kvalifikačních úrovní v BOZP jsme zahrnuli jak odbornosti vycházející z formálního vzdělávání, tak i ze vzdělávání profesního. Těmi jsou jednak různé vzdělávací či rekvalifikační kurzy, ale též programy profesního (kariérního) vzdělávání, které k nám pronikly ze zahraničí a postupně si získaly svou oblibu zejména u manažerů. Mám tím na mysli zejména studijní programy Master of Business Administration (MBA) a jim podobné. Jejich výhodou je, že mají univerzální platnost a jsou celosvětově uznávány. Přestože toto vzdělání není adekvátní standardnímu vysokoškolskému studiu (nejedná se o formální vzdělávání podle vysokoškolského zákona), je podporováno Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, neboť jeho absolvováním student získá

užitečné odborně-manažerské znalosti, které zvyšují možnosti jeho uplatnění i cenu na trhu práce. To je ve znalostní společnosti důležitý bonus.

Jak známo, v České republice lze studovat nejrůznější MBA programy zaměřené na bezpečnost (např. bezpečnostní management, krizový management, řízení rizik v mezinárodní a kybernetické bezpečnosti atd.). Zajímavostí ale je, že nově lze studovat i MBA se zaměřením na BOZP, respektive na bezpečnost a ochranu obyvatelstva. Toto studium nabízí jediná instituce u nás, a to Vysoká škola Jagielloňská v Toruni – Fakulta veřejnosprávních a ekonomických studií v Uherském Hradišti s.r.o. (FVES), která je pobočkou zahraniční vysoké školy. FVES je držitelem státního souhlasu k provádění vysokoškolského vzdělávání v ČR, který uděluje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Studium v tomto MBA programu se uskutečňuje na základě platné akreditace udělené American Association of Higher Education (AAHE), která je globálním akreditačním orgánem pro MBA studia realizovaná na univerzitách a vysokých školách.

Velmi mne těší, že na přípravě a realizaci této studijního specializace se podílí také přední odborníci z našeho ústavu. Garantem studia jsem přímo já a odbornými lektory a tutory disertačních prací jsou mí kolegové Ing. Jakub Marek, MSc. a JUDr. Petr Kožmín, LL.M., MBA. Studium je koncipováno tak, aby studenti získali potřebné znalosti a dovednosti, které jim následně v praxi umožní efektivní výkon manažerských funkcí v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví, ochrany obyvatelstva nebo krizového řízení. V rámci studia je důraz kladen nejen na osvojení teoretických poznatků, ale také na schopnost

samostatné práce s odbornými a datovými zdroji, schopnost dedukce a formulace vlastních závěrů a názorů, aplikace teoretických poznatků při řešení samostatných úkolů a schopnost zobecnění poznatků na základě práce s případovými studiemi. Student tak získá nové, případně si prohloubí své stávající znalosti, dovednosti a metodické kompetence z oblasti posuzování rizik, z managementu bezpečnosti, managementu řízení organizace, projektového a strategického řízení. Toto studium je proto ideální pro absolventy vyšších odborných škol nebo vysokých škol se zaměřením na bezpečnost, kteří takto získají užitečné manažerské dovednosti. Tento studijní program je ale vhodný také pro zájemce se středním vzděláním s maturitní zkouškou, kteří již působí na manažerských pozicích a mají zájem si svou odbornou praxi „vylepšit“ o základní penzum teoretických znalostí z oblasti managementu.

Aby byl transfer znalostí při studiu náležitě efektivní, probíhá výuka v českém jazyce. Není třeba se proto obávat jazykové bariéry, pakliže zrovna nepatříte mezi ty, kteří excelentně ovládají angličtinu. Forma studia je distanční (tj. student se neúčastní žádných přednášek ani cvičení konaných na fakultě) a trvá nejméně jeden semestr. Délku a tempo studia si každý student volí sám podle svých reálných časových možností. Studium je zahajováno vždy individuálně po dohodě se studentem a začíná okamžikem přihlášení ke studiu, resp. zaplacením školného. Poté je studentu zpřístupněno webové rozhraní, přes které student postupně vkládá zpracované úkoly k jednotlivým studijním modulům a komunikuje s jednotlivými vyučujícími. Student musí postupně absolvovat čtyři povinné (manažerské) studijní moduly (Manažerské kompetence; Manažerská ekonomika; Marketing management; Projektový management) a dále dva volitelné (odborné) studijní moduly (na výběr jsou moduly

Posuzování rizik; Management bezpečnosti a ochrany zdraví při práci; Bezpečnost státu a ochrana obyvatelstva; Ergonomie pracovišť; Pracovní právo). Na závěr studia pak student předkládá vlastní samostatně zpracovanou disertační práci na téma související s managementem a řízením rizik, případně na obdobně laděné téma dle vlastní volby (po dohodě s fakultou). Tato disertační práce nepředstavuje vědeckou studii, nýbrž práci zaměřenou na řešení určitého praktického problému s akcentem na uplatnění manažerských dovedností a principů. Po úspěšném dokončení studia získá absolvent titul MBA, který se uvádí za jménem. Společně s diplomem je absolventu vystaven také dodatek ve formátu dle Lisabonské úmluvy (Diploma Supplement), na kterém je uvedena oborová specializace programu MBA, absolvované studijní moduly, téma disertační práce a jméno vedoucího disertační práce.

Naší snahou bylo vytvořit atraktivní a smysluplný vzdělávací program, který by umožnil všem „bezpečákům“, kteří mají potřebnou vnitřní motivaci k dalšímu studiu, zvýšit si svou kvalifikaci a pozici na trhu práce. Sekundárním přínosem absolvování MBA studia je nesporně také posílení sebevědomí, které je při náročných jednáních s top manažery firem často zapotřebí pro prosazování potřebných opatření a investic do BOZP. Velmi mě těší, že oproti jiným vzdělávacím organizacím, nabízí FVES toto studium za cenově dostupných podmínek (stojí „jen“ 39 000 Kč ; obvyklá cena na trhu je ale zpravidla více jak dvojnásobná). Navíc, na základě uzavřeného memoranda o spolupráci se Znaleckým ústavem bezpečnosti a ochrany zdraví, fakulta poskytuje držitelům Studijního vouchery ZÚBOZ i slevu na školném ve výši 1 000 Kč. Tento náš příspěvek má sloužit například pro pořízení studijní literatury,

nákup norem či úhradu přístupů do online informačních aplikací apod. Abychom aktivně podpořili zvyšování kvalifikace českých „bezpečáků“, rozhodli jsme se tento voucher poskytnout nejen členům České asociace pro prevenci rizik, ale také čtenářům časopisu Bezpečnost a hygiena práce coby bonus plynoucí z jejich předplatného. Voucher přikládáme níže k možnému využití.

Na závěr bych případné zájemce o toto studium rád odkázal na naše webové stránky

<http://www.zuboz.cz/reference/mba-studium> (<http://www.zuboz.cz/reference/mba-studium>)/, kde jsou uvedeny další doplňující informace, a kde je dostupný také odkaz na online přihlášku ke studiu. S důvěrou se také můžete obrátit přímo na mě – garanta studijní specializace. Rád zodpovím případné dotazy týkající se studia. (Kontakt: skrehot@zuboz.cz)

